

Mayer Ottmár üzenete

A vénasszonyok nyara erősen kacérkodott a haldokló öreg nyárral, s az aransárga napsugár szemérmesen nyujtózkodott a „sárga ház” nagytermének szutykos padlóján. A padló ütemesen kongott a poros lépések alatt, s a terem visszhangja furcsa diszharmóniát zsongott.

Kinosan kísérték ezt a szokatlan koncertet a szivekből fakadó sóhajok. A falnak fordított arcok millió fintorral reagáltak a hangzavarra, s az agyak, amelyek előreszegezett szemekkel nem láthattak, s így csak a kongó lépésekből, avagy a sóhajos nyögésekből következtethettek a terem eseményeire, teljes üzemmel dolgozták fel a fantáziaszülte anyagot.

Kik lehetnek a hátuk megett?

Az ajtó szinte minden tíz percben felnyílt, s minden esetben megisméltődött valami sejtelmes csoszogás, utána tompa puffanás. Mintha zsákok dobtak volna az érzéketlen padlóra... Ugyanakkor új név futott végig a szobán. A hang, amely beolvasta a nevet talán nem is volt emberi hang. Csak az értelem nélküli ösztön tud ilyen szenvedélyteljesen sirni a kielégülés után:

Kornstein...!

Balogh...!

Mayer Ottmár!

... Mayer Ottmár tehát itt van ebben a vérszagú szobában. Mayer Ottmár tehát hóhérekre került. Végigfut agyam pár esztendő, s találkozok Mayer Ottmár széke mosolyával a „HID” szerkesztőségében...

A „Híd” agilis fiatal főszerkesztője itt van velem együtt a „halál pitvarában”.

A munkabírásnak határa van, a fizikum törékeny fogalom. Elválaszthatatlan tőle a lélek.

Egy délután, amikor a szadista szenvedélyek lakodalmukat ülték végigharsozott a termen egy hang:

„Örmester úr! A szomszédom felvágta ütőereit.”

Mayer Ottmár a „Híd” főszerkesztője ölére húzta takaróját, eltörte ivópoharát és felvágta ütőereit.

Tolongás, orditozás, artikulátlan lárma. Amikor kivitték a szobából, fehér volt az arca mint a pergament. Két nap mulva ismét feküdt a szalmatörekken. Lovász, a nyomozás vezetője úgy szólította:

„Ottmár fiam!”

A nyomozó falka kompromittálni akarta a harcost társai előtt. Azt akarták, hogy a kékrebotozottak úgy véljék, hogy Mayer Ottmár árulóvá vált.

Három napig tartott a buta játék. A harmadik napon Ottmár nem a saját lábán tért vissza a kihailgatásról: Négykézláb kúszott vissza a hosszú folyosón a helyére. Körmeit feketére táposták, s arca felszedte a padló mocskos porát...

Akiknek kezeit és lábait megláncolták azok jegygyűrűt váltottak a halállal. Ezek a leendő kriptalakók, már dohányozhattak, cseveghettek, kicsoszoghattak a folyosó végére, nem számított már sugdolódzásuk. A jegyzőkönyvek raffinált szövegezői igen elővigyázatosak voltak.

Huszonnégy jegyzőkönyv zárult ezzel a visszavonhatatlan mondattal:

„Vallomásomat önszántamból tettem, velem szemben fizikai kényszert nem alkalmazott senki sem, s ha a statáriális bíróság előtt ezzel igyekszem beállítottágom enyhíteni, azt csakis azzal a szándékkal tehetem, hogy félrevezessem a bíróságot!...”

Reggel volt.

Ottmár és Doba erős láncokban ültek a poros szalmatörekken a terem egyik sarkában. Hozzájuk csoszogtam. Én is láncokban voltam.

Nem szóltam hozzájuk egy szót sem. Lehajoltam a kuporgó Ottmárhoz és megcsókoltam a homiókát. Rámnézett és felemelte megláncolt kezét, hogy megcirógassa arcomat.

Ezzel a csókkal és ezzel a cirógatással igyekeztünk elmondani mindent egymásnak...

Jól kibeszélgettük magunkat ezzel a csókkal és ezzel a cirógatással...

Hazudik a feltételezés, hogy az idő érzéketlen. Az idő igenis érez, mondjam így: együttérez. Ha imádói ünnepelnek ragyog az aranyos napsugár, ha gyászolnak akkor ólomszerű fellegek vonulnak az égboltozatra és hullanak a keserű esőkönyryek.

November tizenharmadikán gyászbaborult az égbolt. Kiadós korai hó hullott a fellegekből, s pihéi latyakos könnyekkel húzták be a közönyös szabadkai flásztert.

Szolgálatkész „Botond” hozta a bíróság épülete elé a „sárga ház” foglyait. Ezer szem tapadt a kordonnal körülzárt bejáratra és ezer fül vitle a láncok muzsikáját a kíváncsi agyak felé.

„Statáriális eljárás. A vészbíróság ma mond ítéletet Szabadka kommunistái felett.”

A várószobán vágni lehet a kéjesen úszó, sűrű dohányfüstöt. A lelkek búcsúznak, s a vonagló füst fantasztikus figurákban hozza a búcsúzókat az elérhetetlen arcokat. Ottmár jókedvű. Viszi erős lelkét a faarcúak felé:

— Na Gyulám többé már nem csapunk össze. Ezentúl nem nyirbálom a cikkeitet...

— Dehogy, Ottmár komám. Te megmaradsz mint főszerkesztő, csak hogy én nem zaklatlak többet cikkeimmel. Nem hagyom magam többé ugratni...

Este van már, mikor ismét találkozunk az ötös tanács előtt. Magam ekkor már ülök két csendőrrel a kihallgatottak között és Ottmár áll szemben a tanáccsal. Ő az utolsó, akit huszonnégyünk közül a vészbíróság kihallgat.

Tarda főhadnagy, a bizonyítást vezető hadbíró teszi fel a kérdést a hátratett kezekkel álló, bottól megtört derekú harcosnak:

— Nézze Ottmár! Ebben a teremben ma egyetlen nevet sem említettek annyiszor, mint a magáét. Maga nem közönséges munkás, maga hírlapíró. Magának tudnia kell, mivel tartozik a honvédbíróságnak, fejtse ki tehát, hogy sülyedhetett annyira, hogy összeesküvést szervezzen a felszabadítók ellen?

Mayer Ottmár elmondta a vajdasági munkásság legtermékenyebb magyar nyelvű lapjának, a „Híd”-nak történelmét:

A „Híd” a vajdasági magyar munkásság és értelmiség, tehát a magyar kisebbség folyóirata volt. A magyar népet szolgálta.

Az ügyész, Dominus százados indulatosan a szavába vágott:

„Tiltakozom a magyar nép nevében ez ellen az állítás ellen. A magyar nép nem tart igényt arra, hogy azonosítsa magát vele!”

Ottmár hidegen felelt:

— A „Híd” magyarnyelvű lap volt, a magyar nép értelmi fejlődését szolgálta a leghaladóbb szellemben. Vajdaság magyar dolgozói igenis vásárolták a „Híd”-at, s példányszámaink hónapról-hónapra emelkedtek!

— Tehát maga magyar kommunista?

Én csakis a saját osztályomat szolgálhatom!

Ottmár nem tagad, simán és nyugodtan beszél. Beszéde során magasra emelkedik értékben a „Híd”.

Szabotázsakciók végrehajtásában nem vett részt Ottmár. Munkája szervező munka. A tartományi bizottsággal Csirpanov kapcsolta össze, az utcai harcokban elesett noviszádi munkás.

A kihallgatás jó órát vesz igénybe. Bepillantást nyerünk a Vajdasági antifasiszta mozgalomba. Utolsó mondatával telibetalálja a bírakat.

„Majd ha a megszálló csapatok megrendülnek erkölcsükben, megbomlanak majd fegyelmükben is...!”

Az ügyész felugrik, mintha vipera marta volna meg. Jól ápolt tenyere indulatosan csapott az asztal lapjára:

„Tehát mi megszállók vagyunk ezen az ezeréves földön. Könnyelmű fiatalember. Fizetni fog arcátlanságáért . . .

Húsz perc múlva dörgött a követelés. Dominus százados, a horvát anyanyelvű Dominus százados gyönyörűen megtanult magyarul, hogy felénk mennydöröggesse:

„Álljanak az alá a szegyenfa alá és legyen ocsmánységük méltó büntetése a kötélhalál.”

A különítmény felsorakozott.

Merev vigyázba feszítve, kitört csigolyákkal köszöntötte Ottmárt az elnémítottak sorfala. A bitók glédája előtt ünnepélyes csendben vonuit el áldozatával a végrehajtó négyszög, s Ottmár emelt fővel lépett a bírák elé.

Az ünnepélyes csendet még ünnepélyesebbé tette a zokogó havaseső.

Torda főhadnagy felolvasta az ítéletet:

„Mayer Ottmár polgári egyén, Önt a Magyar Királyi Honvédszerkár statáriális bírósága halálra ítélte. Az ítéletet a honvédszerkár főnöke vitéz Szombat-helyi Ferenc aláírta és végrehajtására utasítást adott. Az ítéletet foganatosítjuk.”

Ítéletvégrehajtó!

A következő percben Ottmár dereka megtörik, a pribékek karikába gyűrik és vonszolják az akasztófa alá.

— Másodpercek múlnak . . . A bitó alól, mint egy ítélet harsog Ottmár utolsó üzenete:

— Éljen a magyar . . .

Mondatát nem tudja befejezni. Felharsannak a kürtök. A hóhér mindenre gondolt. Mire elhallgatnak a kürtök, Ottmár arca fehér. Szösze haja csapzottan esik magas homlokára . . .

Elmúlt tizenhárom esztendő, s húszéves jubileumát ünnepli a HID. Mayer Ottmár „HID”-ja. A távlatok felnyíltak és a vetés beért.